

Előterjesztő: Menyhárt Károly polgármester
 Készítette: Bertóthné Csige Tünde jegyző
 Véleményezte: Oktatási Bizottság, Roma Nemzetiségi Önkormányzat
 Döntéshozatal: Határozat, egyszerű többség
 Melléklet: 1 db

ELŐTERJESZTÉS

LÉTAVÉRTES VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐTESTÜLETÉNEK 2020. OKTÓBER 29-ÉN MEGTARTÁSRA KERÜLŐ ÜLÉSÉRE Roma Láng Egyesület (Álmosd) - Együttműködési megállapodás kezdeményezése a tanoda létrehozására Létavértesen

Tisztelt Képviselőtestület!

Az álmosdi Roma Láng Egyesület képviselőjében Oláhné Balogh Tímea kereste meg az Önkormányzatot, melyben indítványozza együttműködési megállapodás megkötését tanoda szolgáltatás indításához. (melléklet)

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 38/B. §. rendelkezik a tanoda, mint gyermekvédelmi szolgáltatásról, működési feltételeit a 40/2019. EMMI rendelet foglalja magában.

A tanoda szolgáltatás a „legfiatalabb” gyermekjóléti alapellátás, a rá vonatkozó szabályok 2019. január 1-jei hatállyal kerültek be a Gyvt.-be. A tanoda a Biztos Kezdet Gyerekház mellett a gyermekek esélyenövelő szolgáltatásai közé tartozik. Míg a Biztos Kezdet Gyerekház az óvodáskor alatti gyermekek számára nyújt esélyenövelő, szociokulturális hátrányokat kompenzáló szolgáltatásokat, addig a tanoda célcsoportját az általános- és középiskolás-korú gyermekek képezik. (Az óvodáskorú gyermekekkel való foglalkozás a kötelező óvodáztatás 2015. szeptember 1-jei bevezetésével megoldottá vált, a felsőoktatásban tanuló hátrányos helyzetű tanulókat pedig többek között a roma szakkollégiumok segítik.)

Tanodák közel 20 éve működnek Magyarországon. A Biztos Kezdet Gyerekházakhoz hasonlóan az európai uniós pályázatok megszűnésével vált szükségessé a tanoda szolgáltatásnak is a hazai költségvetésből történő támogatása, a szolgáltatás jogrendszerbe illesztése.

A tanoda szorosan kapcsolódik a köznevelés rendszeréhez, hiszen a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, rászoruló, rossz szociális körülmények között élő tanulók felzárkózását, a tanulmányaik folytatásának az iskolai elvárásoknak megfelelő teljesítését segíti elő. A tanoda célcsoportját képező gyermekek tanulmányaik folytatásához jellemzően saját családjuktól nem tudnak segítséget kérni, sok esetben a szülők alacsony iskolai végzettsége, anyagi körülményeik miatt. A tanoda azonban nem csak az iskolai feladatok teljesítését tartja szem előtt, hanem a személyiségfejlődés egészét. Olyan szolgáltatásokat és lehetőségeket is biztosítani kíván a tanoda a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak, amelyekhez a kedvezőbb szociokulturális helyzetben lévő társaik családjuk révén hozzájutnak (például szabadidős tevékenységek, sporttevékenységek, kulturális programok). A tanoda tehát nem csak oktatási, tanulást segítő feladatokat lát el, hanem a kultúrákövetéssel, szocializációval, életpálya-választással és közösségfejlesztéssel kapcsolatos munkát, valamint a szabadidő hasznos eltöltését, a szülők szemléletformálását segítő tevékenységet is végez. Fontos jellemzője továbbá az önkéntesség. A tanoda szolgáltatásainak igénybevétele - szemben a kötelező iskoláztatással - önkéntes. Mindezen specialitásai miatt a tanoda szolgáltatás nem a köznevelési, hanem a gyermekvédelmi rendszer részévé vált.

A Gyvt. a Biztos Kezdet Gyerekházakhoz hasonlóan a tanoda esetén is csak az alapvető szabályokat rögzíti, mégpedig a tanoda célját, célcsoportját, legfontosabb szolgáltatásait és az együttműködési kötelezettséget. A tanodákra vonatkozó részletes szakmai, működési szabályokat a 40/2018. EMMI rendelet tartalmazza. A tanoda nem váltja ki a kötelező iskolai oktatást, foglalkozásokat és napközit, szolgáltatásait azok idején kívül kell nyújtania.

A tanodának vannak olyan alapfeladatai, amelyet kötelezően biztosítani kell [40/2018. EMMI rendelet 12. § (1) bekezdés]. **A tanoda kötelező feladatai a következőképpen csoportosíthatók:**

a) A tanoda megismertetését, a szolgáltatások igénybevételét ösztönző tevékenység. Tekintettel arra, hogy a tanoda igénybevétele önkéntes, azt meg kell ismertetni és vonzóvá kell tenni a célcsoport számára. Ezért írja elő kötelezően a 40/2018. EMMI rendelet a tanodák számára *ún. nyitott tanodai program(ok) szervezését, amely(ek)en évente összesen minimum 90 főnek részt kell vennie.*

b) A tanulók számára *nyújtott szolgáltatások*. A tanodának kötelezően tanulást, továbbtanulást, pályaválasztást és életpálya-építését elősegítő szakmai szolgáltatásokat, *iskolai lemorzsolódását megelőző programokat, a szabadidő hasznos eltöltését segítő programokat, valamint évenként legalább három, a tanodán kívül megszervezett sport- vagy kulturális programot kell nyújtania. Emellett évenként egy alkalommal a tanodát rendszeresen igénybe vevők egyéni fejlődését segítő mérések elvégzését kell biztosítania.*

c) A családok számára nyújtott szolgáltatások. A gyermek fejlődése a tanodában akkor biztosított leginkább, ha a család is ösztönzi, támogatja a szolgáltatások igénybevételét. *A tanoda ezért a család, a szülők bevonásával törekszik nyújtani a szolgáltatásait.* A célcsoport életkorából adódóan a tanoda szolgáltatásainak nagy részét a gyermekek önállóan, a szülő jelenléte nélkül veszik igénybe. A 40/2018. EMMI rendelet azonban tartalmaz olyan kötelező feladatokat, amelyeken a gyermek és a szülő együtt vesz részt. *Így a tanodának évente legalább négy családi közösségi programot (például kirándulást) kell szerveznie. A tanoda munkatársai évente legalább kétszer családlátogatást végeznek a tanodát rendszeresen igénybe vevők családjainál. (A látogatásokról családlátogatási napló készül.)*

A kötelező feladatokon túl a tanoda önként vállalt feladatként egyéb szolgáltatásokat is nyújthat, amelyekkel szemben az az egyetlen megkötés, hogy azok a tanoda törvényben meghatározott céljaival összhangban álljanak. A 40/2018. EMMI rendelet 12. § (2) bekezdése példálózóan határozza meg az önként vállalt feladatokat:

a) Nyári táborok szervezése a tanodát rendszeresen igénybe vevők számára.

b) Szakmai műhelyek szervezése a tanoda, valamint a településen működő gyermekjóléti és nevelési-oktatási intézmények dolgozói számára.

c) Kísétkezés biztosítása. Bár a közétkeztetés szabályait tartalmazó 37/2014. EMMI rendelet 1. § (3) bekezdése expressis verbis kimondja, hogy a rendelet hatálya a gyermekek esélynövelő szolgáltatásaira, így a tanodákra nem terjed ki, a kísétkezések fogalma alatt a tanodák esetén is ugyanúgy a tízórait és az uzsonnát kell érteni, mint ahogy azt a 37/2014. EMMI rendelet 2. § (2) bekezdés b) pontja rögzíti.

d) A szünidei gyermekétkeztetéshez helyszín biztosítása. A szünidei gyermekétkeztetést a települési önkormányzatnak főszabály szerint a déli meleg főétkezés helyben történő elfogyasztásával kell biztosítani. Csak ha erre nincs lehetőség, akkor vihető el vagy szállítható ki az étel [Gytr. 13/A. § (1) bekezdés]. A gyermek érdekét is az szolgálja a legjobban, ha az ételt helyben, felügyelet mellett, esetleg azt követően valamely szabadidős programmal összekapcsolva fogyaszthatja el. Tekintettel arra, hogy az iskolai szünetekben, különösen nyáron a köznevelési intézmények zárva tartanak, az étkezésre alkalmas önkormányzati helyiségek esetleg felújítás alatt állnak, nagy segítség lehet, ha a tanoda helyszínt tud biztosítani az étel elfogyasztásához.

A tanoda a fentiekben bemutatott szolgáltatásait tanítási napokon az Nkt. szerinti kötelező tanórai és egyéb foglalkozások idején kívül biztosítja, azaz elviekben a tanítási napokon a tanoda a kötelező napközit követően látogatható. A tanoda nem válthatja ki sem az iskolai oktatást, sem a kötelező napközis foglalkozásokat. [A tanoda nem csupán tanítási napokon, hanem a hétvégeken és a tanítási szünetekben is nyitva tarthat, illetve ezen időszakokban is szervezhet programokat. A tanoda szolgáltatási idejével kapcsolatos előírás, hogy legalább heti 4 napon, hetente összesen legalább 20 órában szolgáltatást kell nyújtania. A tanítási év során, azaz a szeptember legelejétől a tanítás végéig, június közepéig tartó időszakban a heti 20 órányi szolgáltatási időbe a tanodán kívül nyújtott szolgáltatások (például kirándulás, színházlátogatás) időtartama nem számít bele. A tanodának évente minimum 192 napon nyitva kell lennie, és egybefüggően két hétnél hosszabb ideig nem szüneteltetheti a szolgáltatásai biztosítását. Ez alól természetesen a működést ellehetetlenítő vis maior esetek (fűtés leállása stb.) kivételt képeznek. A tanoda zárva tartásáról a fenntartónak 10 nappal korábban a helyben szokásos módon tájékoztatást kell nyújtania (40/2018. EMMI rendelet 14. §).

A törvény ezért együttműködési kötelezettséget ír elő a tanoda számára a gyermek nevelési-oktatási intézményével, a család- és gyermekjóléti szolgálattal, illetve központtal, a helyben elérhető egyéb, az érintett korosztály számára szolgáltatást nyújtó intézménnyel és szükség esetén a gyermekvédelmi jelzőrendszer egyéb tagjával [Gyvt. 38/B. § (2) bekezdés]. A tanoda legszorosabban a nevelési-oktatási intézményekhez, valamint a család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtókhoz kapcsolódik. E két szervvel az együttműködés tartalmát ezért a 40/2018. EMMI rendelet 13. §-a részletesebben meghatározza (a tanodát rendszeresen igénybe vevő tanulókkal kapcsolatos megbeszéléseken, esetkonferencián való részvétel, közös szakmai műhelyeken való részvétel, tájékoztatás nyújtása a működési tapasztalatokról, a változásokról, közreműködés a tanulók segítségének, fejlesztésének megtervezésében, a pályaaorientációban, nyomon követésben stb.). Tekintettel arra, hogy a tanoda igénybevétele teljesen önkéntes, a család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtók és a tanoda egyeztetést folytathat az adott gyermek ügyében a tanoda igénybevételének lehetőségéről, de arra kötelezni senkit nem

lehet. A család- és gyermekjóléti szolgálat feladatai között a szülők tájékoztatása áll a gyermekek esélynövelő szolgáltatásainak, így a tanoda szolgáltatásnak a tartalmáról és igénybevételének feltételeiről. A család- és gyermekjóléti szolgálat személyes közreműködéssel is segítheti e szolgáltatások igénybevételét [Nmr. 16. § c) pont].

A tanoda, mint személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást biztosító szolgáltató a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagja. Köteles tehát jelzéssel élni a család- és gyermekjóléti szolgálat felé, ha a gyermek veszélyeztetettségét észleli. Az együttműködési kötelezettség körében a 40/2018. EMMI rendelet ki is emeli, hogy a tanodának el kell látnia a gyermekvédelmi jelzőrendszeri tagságból eredő feladatait [40/2018. EMMI rendelet 13. § (1) bekezdés a) pont].

A szolgáltatást igénybe vevők köre

A Gyvt. a tanoda célcsoportjaként elsősorban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, vagy hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket és kivételesen fiatal felnőtteket nevesíti. A meghatározásból kiemelendő az „elsősorban” kitétel, azaz a tanoda rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülő, illetve hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetűnek nem minősülő tanulóknak is nyújthat szolgáltatásokat. A tanoda szolgáltatásait jellemzően a valamilyen szempontból hátrányokkal küzdő, de saját családjukban élő tanulók veszik igénybe. Azzal azonban, hogy a Gyvt. a tanoda célcsoportjának definiálásánál a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket és fiatal felnőtteket is felsorolja, a tanoda szolgáltatásainak igénybe vevői körébe a saját családjukban élő gyermekek mellett a családjukból kiemelt, nevelésbe vett gyermekeket és az utógondozói ellátásban részesülő, még tanulmányokat folytató fiatal felnőtteket is beemeli.

A tanodák finanszírozása szempontjából kiemelt jelentősége van annak, ki számít a tanoda rendszeres igénybe vevőjének. Ezt a 40/2018. EMMI rendelet 10. §-a határozza meg. Eszerint a tanoda szolgáltatás rendszeres igénybe vevőjének az az általános iskolai vagy középfokú iskolai tanulmányait folytató gyermek, fiatal felnőtt számít, aki legalább heti 2 alkalommal és összesen legalább 4 óra időtartamban jelen van a tanodában, illetve részt vesz a tanoda által szervezett programokon. Ha a gyermek iskolája és a tanoda különböző településeken helyezkedik el, azaz a gyermek nagyobb távolságról bejár az iskolába vagy kollégista, nyilvánvalóan csak hétfvégén vagy a tanítási szünetekben tud elmenni a tanodába. Esetükben az az előírás, hogy összesen legalább heti 4 óra időtartamban látogassák a tanodát. További követelmény, hogy a tanodát rendszeresen igénybe vevők létszámának havi átlagban el kell érnie a 20 főt [40/2018. 10. § (2) bekezdés], viszont nem haladhatja meg a 30 főt [Tkr. 3/C. § (4) bekezdés]. Mindezek mellett a tanodát rendszeresen igénybe vevők minimum 70%-ának rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülőnek, nevelésbe vett gyermeknek vagy utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttnek kell lennie azzal, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők minimum felének egyúttal hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek is kell minősülnie. vonatkozik.

A tanoda szolgáltatásai, mint társadalmi felzárkózást és esélynövelést segítő szolgáltatások, térítésmentesen vehetőek igénybe (Gyvt. 149. §).

A szolgáltatás működtetésének feltételei

a) A tanoda fenntartása. A tanoda fenntartása - a többi gyermekjóléti alapellátáshoz hasonlóan - történhet állami, egyházi és nem állami fenntartó által. Amíg azonban a többi gyermekjóléti alapellátás tekintetében a Gyvt. lakosságszámtól függetlenül vagy bizonyos lakosságszám felett, de kötelező települési önkormányzati feladatellátást ír elő, addig a gyermekek esélynövelő szolgáltatásainál, így a tanodánál ilyen előírás nincs [lásd Gyvt. 94. § (2) bekezdés]. **A tanoda fenntartása tehát nem kötelező önkormányzati feladat.**

A tanoda működtetésének feltétele a szolgáltatói nyilvántartásba végleges döntéssel történő bejegyzés a Gyvt. és az Sznyr. szabályainak megfelelően. *Tanoda szolgáltatás címén csak az a fenntartó részesülhet a központi költségvetésből támogatásban, amely szolgáltatás működtetése megfelel a Gyvt.-ben és a végrehajtási rendeleteiben meghatározottaknak, így mindenképp megelőzően a szolgáltatói nyilvántartásba való bejegyzés.*

A tanoda működtetésének személyi feltételei. A tanoda személyi feltételeinek meghatározása a 40/2018. EMMI rendeletben annyiban sajátos, hogy nem a kötelező létszámminimumot határozza meg a rendelet, hanem a foglalkoztatottak heti munkaidejét rögzíti 120 órában. A 120 órából 80 órában a 40/2018. EMMI rendeletben

meghatározott felsőfokú végzettségű személyt kell alkalmazni, akik közül legalább egy személynek rendelkeznie kell tanár, tanító, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, szociálpedagógus vagy pedagógia szakos bölcsész végzettséggel. További előírás, hogy a foglalkoztatottak közül egy személynek el kell látnia a szakmai vezetői feladatokat. E személynek a 40/2018. EMMI rendeletben rögzített felsőfokú végzettséggel és legalább 2 éves tanodai tapasztalattal kell rendelkeznie (40/2018. EMMI rendelet 15. §). A 2019. január 1-jén már a tanodában foglalkoztatottaknak 2021. december 31-éig biztosít „türelmi időt” a rendelet az előírt képesítés megszerzésére (40/2018. EMMI rendelet 21. §).

A tanoda működtetésének tárgyi feltételei.

A tanoda önálló szolgáltatás jellegét és a köznevelési intézményrendszerből való különállását biztosítandó a Gyvt. kimondja, hogy a tanoda szolgáltatásnyújtásának helyszínén kizárólag tanoda ellátás biztosítható. Ezt a 40/2018. EMMI rendelet annyiban pontosítja, hogy a tanoda *helyiségei közül a közösségi tér tekintetében követelményként fogalmazza meg, hogy az a tanoda szolgáltatás nyújtásával azonos időben más célra nem használható (tehát például délelőttönként működtethető ott Biztos Kezdet Gyerekház) és nem alakítható ki iskola működő feladatellátási helyén [40/2018. EMMI rendelet 16. § (3) bekezdés].* Ez is segíti a tanoda és a köznevelési intézmények feladatainak egyértelmű elhatárolását. Használaton kívüli iskolaépületben, vagy iskolai foglalkozásoknak helyet nem adó, de egyébként az iskolához tartozó helyszínen azonban már működhet tanoda. A közösségi térrel szemben támasztott további követelmény, hogy az legfeljebb két helyiség egybenyitásával kerüljön kialakításra, legalább 30 négyzetméter alapterületen, és jól szellőztethető, fűthető, természetes fényvel megvilágított legyen. A közösségi téren kívül a tanodának legalább egy WC-vel és folyóvíz vételére is alkalmas kézmosóval, valamint teakonyhával rendelkeznie kell. Ezek a helyiségek más szolgáltatással közösen használt helyiségek is lehetnek. A WC, kézmosó és teakonyha megléte azért fontos, mert a tanodát igénybe vevő, jellemzően hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek sokszor alacsony komfortfokozatú lakáskörülmények között élnek, így szocializációjuknak része a személyes higiéné normáinak elsajátítása.

A tanoda finanszírozása.

A tanodák működési támogatása két részből, alaptámogatásból és feladattámogatásból áll. Az alaptámogatás minden szolgáltató esetében azonos mértékű. A feladattámogatás a feladatmutató (a vállalt, illetve teljesített feladategységek, azaz a tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevőnek minősülők száma) és az egy feladategységre jutó támogatás szorzata (Tkr. 3/C. §).

Ha a tanoda a finanszírozási szerződésben vállalt feladatmutatót nem teljesíti, a tárgyévi feladattámogatásnak a teljesített és a vállalt feladatmutató aránya alapján számított részét vissza kell fizetnie. Ezen felül, amennyiben a tanoda a kötelezően teljesítendő feladatmutatót sem teljesíti, azaz a tanodát rendszeresen igénybe vevők száma havi átlagban nem éri el a 20 főt, a tárgyévi alaptámogatásnak a teljesített és a kötelezően teljesítendő feladatmutató aránya alapján számított részét is vissza kell fizetnie [Tkr. 19. § (2) bekezdés].

ÖSSZEFOGLALVA:

A Roma Láng egyesület elvi támogatását kéri az önkormányzatnak a tanoda szolgáltatás Létavértesen történő beindításához. Ehhez az önkormányzattól esetlegesen helyiséget is bérelne azzal, hogy annak meg kell felelnie a fenti leírásban szereplő követelményeknek.

A kérelem elbírálásához kértem a Roma Nemzetiségi Önkormányzat is alakítsa ki véleményét.

Létavértes, 2020. 10. 22.

Menyhárt Károly
polgármester

